

ombudsman

veřejný ochránce práv

Sp. zn. 47/2021/NZ/TH
Č. j. KVOP-11426/2023
Datum 28. března 2023

Vážená paní
Ing. Hana Štorkánová
provozní ředitelka
Ústav sociální péče Brdy, z. ú.
provozovna Domov Čenkov
Čenkov 169
262 23 Jince

Vážená paní ředitelko,

obracím se na Vás v souvislosti se systematickou návštěvou domova se zvláštním režimem Domov Čenkov, která proběhla ve dnech 7. a 8. listopadu 2021. Děkuji Vám za Vaše doplňující vyjádření ke zprávě z návštěvy, kterou Vám zaslal veřejný ochránce práv JUDr. Stanislav Křeček. Ten mě pověřil, abych se ujal dalšího vyřizování věci.

Děkuji Vám za Váš vstřícný postoj k navrženým opatřením a vítám příslib jejich naplnění. Dovolte mi již pouze ve stručnosti reagovat na Vaše vyjádření k provádění systematických návštěv a k jejich výstupům.

V úvodu sdělujete, že Opční protokol k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání se dle Vás vztahuje pouze na zařízení, ve kterých pobývají klienti nedobrovolně (z rozhodnutí orgánu veřejné moci). Znění zákona o veřejném ochránci práv tak ochránci stanovuje širší pravomoci než Opční protokol k Úmluvě, neboť mu umožňuje navštěvovat i zařízení, ve kterých lidé pobývají z důvodu závislosti na poskytované péči (jako je Vaše zařízení).¹

Jak jste si zřejmě sama vědoma, širší oprávnění ochránce uvedená v zákoně o veřejném ochránci práv jsou projevem vůle zákonodárce. Klienti sociálních služeb jsou omezeni na svobodě fakticky, nikoliv právně, a o to právě v důsledku závislosti na poskytované péči. Pro srovnání dodávám, že ochránce ze stejného důvodu navštěvuje i tzv. neregistrovaná zařízení. Právě v těch dochází velmi často ke špatnému zacházení s lidmi, kteří v nich žijí. Špatné zacházení ochránce shledal i v některých navštívených registrovaných zařízeních sociálních služeb.² To, že lidé do zařízení přicházejí a pobývají v něm dobrovolně, není samo o sobě zárukou, že v zařízení nedochází ke špatnému zacházení.

Na závěr uvádíte, že jste se podrobně seznámili s obsahem souhrnné zprávy ochránce z návštěv domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem, která byla publikována v roce 2015. Upozorňujete na časovou prodlevu od její publikace a doporučujete s ohledem na důležitost tématu její častější aktualizaci (každé tři roky).

Cením si Vašeho zájmu o činnost ochránce. Nová souhrnná zpráva s aktualizovanými poznatky v oblasti péče o lidi s demencí bude vydána po ukončení aktuálně probíhající série

1 Viz také § 1 odst. 3 a 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

2 Zprávy z navštívených zařízení můžete nalézt v Evidenci stanovisek ochránce (ESO), dostupné zde: <https://www.ochrance.cz/potrebuji-pomoc/omezeni-na-svobode/>.

návštěv. Pracovníci Kanceláře navštěvují různá zařízení (věznice, léčebny dlouhodobě nemocných, školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy aj.). S ohledem na omezené personální kapacity a velký počet zařízení (včetně různých druhů sociálních služeb) není možné, aby se pracovníci stále soustředili pouze na vybraný druh zařízení. V roce 2020 ochránce publikoval souhrnnou zprávu z návštěv domovů pro osoby se zdravotním postižením. Následně pracovníci Kanceláře navštěvovali domovy se zvláštním režimem s cílovou skupinou osob s psychotickým onemocněním nebo ohrožených závislostí na návykových látkách. I z této série návštěv bude vydána souhrnná zpráva. Pro případ Vašeho dalšího zájmu o činnost ochránce Vás odkazuji na výroční zprávy, které se stejně jako další výstupy publikují na webových stránkách ochránce.³

Vážená paní ředitelko, z hlediska účelu systematické návštěvy hodnotím Vaše vyjádření jako dostatečné, návštěvu proto v souladu s ustanovením § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, uzavírám.

Děkuji Vám za spolupráci a jsem s pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

³ Publikované výstupy naleznete zde: <https://www.ochrance.cz/vystupy/>.